

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 12C/46/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2119203327
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Natália Slivenská
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2021:2119203327.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava, sudkyňou JUDr. Natáliou Slivenskou, v právnej veci žalobcu v 1. rade: L.. T. Z., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom H., C. XX/XX, v 2. rade: G. Y., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom H., Š. Y. XXXX/XX, v 3. rade: V. C., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom H., P. XXXX/XX, v 4. rade: M. P., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom H., V.. G. XXXX/X, v 5. rade: L.. O. W., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom A. N., Z. XXX/XXX, v 6. rade: A. W., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom N. - C., C. XXXX/XX, v 7. rade: R. G., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom A. N., F. XXXX/XX, a v 8. rade: I. O., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom A. N., F. XXXX/XXX, všetci zastúpení: JUDr. Martin Kubovič, LL.M., MSc, advokát, M. R. Štefánika 3080/14, Sereď, proti žalovanému v 1. rade: Slovenská republika - Slovenská správa ciest, Miletičova 19, Bratislava, IČO: 00 003 328, v 2. rade: F. Č., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom O., M. XXX/XX, v 3. rade: S. Č., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom H., V.. G. XXXX/X, v 4. rade: O. Z., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom H., Č. XXXX/XX, v 5. rade: R. G., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom H., D. C. XX, žalovaní v 2. - 5. rade zastúpení: JUDr. Miloš Chrenko, advokát, Hlavná 25, Trnava, o zaplatenie 9.980 Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu **z a m i e t a**.

II. Žalovaným v 1. - 5. rade sa **p r i z n á v a** náhrada trov konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou Okresnému súdu Trnava dňa 19. 04. 2018 sa žalobcovia v 1. až 8. rade domáhali, aby súd uložil žalovanému v 1. rade povinnosť zaplatiť žalobcom spoločne a nerozdielne sumu 9.980 Eur spolu s úrokom z omeškania 5,00 % ročne zo sumy 9.980 Eur od 24. 04. 2019 do zaplatenia a náhrady trov konania.

2. Žalobcovia odôvodnili žalobu tým, že žalobcovia a žalovaní v 2. - 5. rade sú podieloví spoluvlastníci nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území Trnava, obec Trnava, okres Trnava, vedenej Okresným úradom Trnava, odborom katastrálnym, na liste vlastníctva č. XXXX, zapísanej ako parcela registra „C“ č. XXXXX/XX o výmere XXXX m², zastavaná plocha a nádvorie (ďalej len „parcela“), pričom žalobcovia majú spoluvlastnícky podiel o veľkosti 3 k celku a žalovaní v 2. až 5. rade majú spolu spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1 k celku. Parcela registra „C“ č. XXXXX/XX o výmere XXXX m², zastavaná plocha a nádvorie, vznikla z pôvodnej parcely registra „E“ č. XXXX/X na základe geometrického plánu č. X/XXXX, vyhotoveného L. H. - geodetom, ktorý autorizačne overil L.. Z. R. a úradne overil L.. L. F.. Na parcele registra „C“ č. XXXXX/XX o výmere XXXX m², zastavané plochy a nádvorie, sa nachádza cesta 1. triedy, teda parcelu č. XXXXX/XX o výmere XXXX m², zastavané plochy a nádvorie, užíva žalovaný v 1. rade bez právneho dôvodu. Podľa súkromného znaleckého posudku č. XX/XXXX vyhotoveného L.. Z. U. predstavuje výška bezdôvodného obohatenia za užívanie parcely č. XXXXX/XX o výmere XXXX m², na ktorej sa nachádza cesta 1. triedy, za dva roky sumu 9.980 Eur.

Žalobcovia, ako aj resp. ich právni predchodcovia a žalovaný v 2. - 5. rade, ako aj resp. ich právni predchodcovia, žiadali žalovaného v 1. rade o majetkovo-právne vysporiadanie pozemku, na ktorom sa nachádza cesta 1. triedy formou výkupu cesty 1. triedy, keď žalovanému v 1. rade adresovali list zo dňa 08. 06. 2016, na čo im žalovaný v 1. rade odpovedal, že ich žiadosť zaevidoval a uvedenú situáciu po zaradení stavby do kontraktu na rok 2017 bude riešiť. Nadväzne v mene žalobcov a žalovaných v 2. - 5. rade žalobca v 1. rade opätovne listom zo dňa 14. 02. 2017 žiadal o zrealizovanie výkupu v prospech spoluvlastníkov vedených na LV č. XXXX. Na čo im žalovaný v 1. rade listom zo dňa 15. 03. 2017 odpovedal, že vysporiadanie predmetnej časti parcely zaradil do kontraktu a po schválení kontraktu a plánu verejného obstarávania MDaV SR dá vyhotoviť geometrický plán a znalecký posudok a následne zašle návrh kúpnej zmluvy. Žalobca v 1. rade opätovne listom zo dňa 01. 10. 2017 urgoval majetkovo-právne vysporiadanie k parcele registra „E“ č. XXXX/X o výmere XXXXX m², orná pôda. Zo strany žalovaného v 1. rade k majetkovo-právnej vysporiadaniu formou výkupu k parcele č. XXXXX/XX o výmere XXXX m², na ktorej sa nachádza cesta 1. triedy, ktorú bez právneho dôvodu užíva žalovaný v 1. rade, doposiaľ neprišlo. Žalobcovia adresovali žalovaným v 2. - 5. rade ponuku na vstup do tohto konania na strane žalobcov, avšak žalovaný v 3. a 5. rade na ňu nereagovali, prostredníctvom právnej zástupkyne na ňu reagoval žalovaný v 2. rade, ktorý ju odmietol. Taktiež na ňu reagoval žalovaný v 4. rade, ktorý ju odmietol. Žalobcovia majú za to, že žalovaný v 2. - 5. rade nemali záujem vystupovať v tomto konaní na strane žalobcov.

3. Okresný súd Trnava vydal dňa 26. 09. 2019 platobný rozkaz, č. k. 12C/46/2019-95, proti ktorému podali žalovaní v zákonom stanovenej lehote vecne odôvodnený odpor.

4. Žalovaný v 1. rade v odpore proti platobnému rozkazu uviedol, že dňa 18. 05. 2016 mu bol doručený list žalobcov - žiadosť o majetkovoprávne vysporiadania. Dňa 13. 06. 2016 zaslal žalovaný v 1. rade žalobcom odpoveď, v ktorej uviedol, že je štátnou rozpočtovou organizáciou napojenou na štátny rozpočet a je povinná dodržiavať Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy (§ 19 ods. 5), inak by došlo k porušeniu finančnej disciplíny s následnými sankciami. Žalovaný v 1. rade sa tiež odvolal na odpoveď ministra dopravy a výstavby V. ě. Uviedol, že postupoval v súlade so zákonom, keď v odpovedi uviedla, že je potrebné žiadosť zaradiť do poradia výkupu, zaradiť do kontraktu stavbu, pod ktorou sa má pozemok vykúpiť. Vzhľadom na situáciu v štátnom rozpočte čakajú niektorí vlastníci aj desať rokov, kým sú pozemky pod stavbou ciest vykúpené. Dňa 20. 02. 2017 došla opätovná žiadosť o majetkovoprávne vysporiadanie, na ktorý žalovaný v 1. rade odpovedal, avšak v roku 2017 financie na výkup pozemku neboli pridelené, keď nemôže dôjsť ani k porušeniu účelovej viazanosti finančných prostriedkov. Podľa názoru žalovaného v 1. rade nejde o stavbu na cudzom pozemku podľa § 135c Občianskeho zákonníka. Stavba cesty 1/51 nie je neoprávnenou stavbou, pretože ide evidentne o stavbu realizovanú pred 01. 01. 1992, kedy nadobudlo účinnosť ustanovenie § 135c Občianskeho zákonníka. Dovtedy mali byť nároky vyplývajúce z neoprávneného zastavania pozemku riešené podľa § 221 Občianskeho zákonníka, ktorý však v danej veci nie je použiteľný, keďže stavebníkom cesty nebol občan, ale štát (vtedajšia socialistická organizácia). Oprávnenosť stavby sa posudzuje podľa právnej úpravy, ktorá tu bola v čase jej vzniku. To platí aj o nárokoch vzniknutých pred 01. 01. 1992 (§ 868 Občianskeho zákonníka). Oprávnenosť žalovaného v 1. rade k stavbe komunikácie na pozemku vo vlastníctve právnych predchodcov žalobcov sa musí posudzovať podľa hmotného práva platného v čase realizácie stavby, ako aj podľa vtedy platného ustanovenia § 58 ods. 2, § 139 ods. 1 Zákona č. 50/1976 Zb. (stavebný zákon), podľa ktorého postačovalo stavebníkovi k vydaniu stavebného povolenia preukázať, že má k pozemku „iné právo“, ktoré oprávňuje zriadiť stavbu. Takým právom bolo aj právo užívať pozemok na základe Zákona č. 123/1975 Zb. o užívaní pôdy a iného poľnohospodárskeho majetku. Platná právna úprava z roku 1982 (§ 221) neupravuje vôbec neoprávnenú stavbu zriadenú štátom, štát ako stavebník nemohol zriadiť neoprávnenú stavbu. Takisto právna úprava z roku 1988 hovorí len o neoprávnenej stavbe zriadenej občanom, nie právnickou osobou, prípadne štátom. Štát ako stavebník neporušil právne predpisy platné v čase zriadenia stavby cestného telesa. Analogicky situácii zodpovedá právna úprava práva k pozemkom pod stavbami (cestami), ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce (miestne komunikácie) a vyššie územné celky (cesty II. a III. triedy) a k nevysporiadaným nehnuteľnostiam, ktoré sú zastavané diaľnicami (Zákon č. 66/2009 Z. z., Zákon č. 639/2004 Z. z.). Žalovaný v 1. rade si je vedomý toho, že uvedené zákony sa nevzťahujú na pozemky pod cestami I. triedy, má však za to, že aj cesty I. triedy sú stavbami vo verejnom záujme a plnia pre verejnosť rovnakú funkciu ako iné komunikácie vo vlastníctve obcí, VÚC či diaľničnej spoločnosti a právo k pozemkom by sa malo posudzovať obdobne. V tejto súvislosti žalovaný v 1. rade poukázal na uznesenie ÚS SR III. ÚS 388/2018. Cesty 1. triedy by mali byť posudzované rovnako ako cesty II. a III. triedy a diaľnice. Vlastníkovi

pozemku by malo byť zriadené vecné bremeno v prospech stavby, ktorá bola postavená legálne podľa v čase stavby cesty platných právnych predpisov. Na stavbu bolo vydané stavebné povolenie, kolaudačné rozhodnutie, ktoré zakladajú oprávnenosť a dobromyseľnosť užívania pozemku pod stavbou. Vlastník niekoľko rokov neprotestoval proti stavbe, nenapadol stavebné povolenie ani kolaudačné rozhodnutie. Tento nesúlad právneho a faktického stavu rieši ustanovením o bezdôvodnom obohatení, ktoré natrvalo nerieši súlad právneho a faktického stavu. Žalovaný v 1. rade nespochybňuje vlastnícke právo žalobcov k pozemku a jeho snahou je vysporiadať sa s vlastníkmi pozemku formou kúpnej zmluvy. Žalovaný v 1. rade pri činnosti spojenej so správou a údržbou cesty, ktorá je na pozemku žalobcov vybudovaná, nikdy nezískal a ani v súčasnosti nezískava žiaden majetkový prospech, priemerné náklady na 1 km cesty za rok spojené so správou a údržbou ciest za rok 2018 boli 17.130 Eur, priemerné ročné náklady na 1 km cesty za rok sa pohybujú okolo 12.000 Eur. Vybudovanie cesty vyplynulo z potreby zabezpečiť verejný záujem. Žalobcovia neunesli dôkazné bremeno, že na strane žalovaného v 1. rade vzniklo bezdôvodné obohatenie. Žalovaný v 1. rade doložil tiež nález ÚS ČR IV. ÚS 1241/2012, uznesenie ÚS SR II. ÚS 120/2014, uznesenie ÚS SR II. ÚS 500/2018, uznesenie NS SR, sp. zn. 4Cdo/110/2010 a sp. zn. 4Cdo/174/2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 14Co/89/2015, sp. zn. 7Co/123/2016, sp. zn. 9Co/78/2012 a sp. zn. 25Co/91/2017, rozsudok Okresného súdu Poprad, sp. zn. 20C/29/2013, rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 11Co/106/2017 zo dňa 23. 05. 2017. Nepochybná dobromyseľnosť stavebníka mala za dôsledok začatie plynutia vydržacej doby pre vznik vecného bremena výkonom práva (vydržaním). Vlastník stavby pozemnej komunikácie od začiatku jej výstavby užíva pozemok oprávnené a dobromyseľne. Zo spisu nie je zistiteľné, že by za celé užívanie pozemku si vlastník pozemku uplatňoval voči vlastníkovi stavby nejaké náhrady spojené s užívaním pozemku. Z toho plynie záver, že vlastník pozemku súhlasil s bezplatným užívaním pozemku na dobu neurčitú. Takéto dobromyseľné užívanie pozemku po dobu asi 18 rokov malo za následok vydržanie práva vecného bremena bezodplatne pozemok užívať zo strany vlastníka stavby pozemnej komunikácie. V archívnych záznamoch sa nepodarilo nájsť dôkaz o výkupe danej parcely v čase realizácie stavby, avšak kolaudáciou stavby a následným užívaním cestného telesa bol stavebník v dobrej viere, že sú splnené predpoklady na užívanie danej stavby - cesty 1/51, čo vylučuje neoprávnenosť užívania pozemku pod cestou. Takéto dobromyseľné užívanie pozemku od cca 80-tych rokov 20. storočia, čo je cca 30 rokov, malo za následok vydržanie práva užívať pozemok. Žalovaný v 1. rade je na základe vydaného kolaudačného rozhodnutia a zákonných odkazov dobromyseľným užívateľom stavby, pričom opakovaným výkonom práva vydržal vecné bremeno k pozemku pod stavbou. Od roku 1991, v ktorom sa po 41 rokoch vrátil inštitút vydržania do právneho poriadku, boli právni predchodcovia žalovaného v 1. rade a žalovaný v 1. rade v dobrej viere, že pozemok užívajú oprávnené. Od roku 1991 do roku 2001 ubehla 10-ročná vydržacia doba, ktorá je potrebná na vydržanie vlastníctva a rovnako aj vecného práva k pozemku, konkrétne vecného bremena oprávneného - vlastníka cestného telesa, ktorým je SR, práva umiestnenia a užívania stavby - cesty, jej opravy, úpravy a rekonštrukcie a takisto povinnosť povinného - vlastníka pozemku pod cestným telesom strpieť existenciu a užívanie, opravy a úpravy cestného telesa na jeho pozemku. Predmet vydržania je takisto spôsobilý, ide o vecné právo k pozemku. Považuje za nutné, aby súd vzal do úvahy súhlas pôvodného vlastníka so stavbou na jeho pozemku. Žalobcovia len vstúpili do právneho postavenia predchodcu - pôvodného vlastníka, a tak nemohli nadobudnúť viac práv ako mal pôvodný vlastník. Už pôvodný vlastník súhlasil so stavbou cesty a tak sa žalobcovia nemôžu domnievať, že nadobudnutím pozemku od dedičov pôvodných vlastníkov by mohol nadobudnúť viac práv ako mali pôvodní vlastníci. Ak žalobcovia spochybňujú oprávnenosť držby, je na nich preukázať, že držba nie je oprávnená. Podľa právnych predpisov platných v čase výstavby cestného telesa nebolo majetkovoprávne vysporiadanie pozemkov pod stavbou predpokladom ku kolaudačnému rozhodnutiu. Kolaudačné rozhodnutie spochybnené nebolo, žalovaný v 1. rade a jeho právni predchodcovia boli oprávnenými užívateľmi pozemkov pod stavbou niekoľko desaťročí, následkom čoho by malo byť vydržanie práva užívania pozemku zodpovedajúce vecnému bremenu strpieť stavbu a jej užívanie vlastníkom pozemku. Stavba cesty slúži verejnému záujmu, teda občanom a práve obyvatelia obcí z nej majú prospech tým, že zabezpečuje odklon dopravy z obcí. Výkon vlastníckeho práva žalobcov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných - teda ani žalovaného v 1. rade, ktorý spravuje verejnoprospešnú pozemnú komunikáciu, pod ktorou a okolo ktorej pozemky v rozsahu cestného pozemku sú pred akýmkoľvek iným výkonom vlastníckeho práva chránené zákonom. Vlastníkovi cestného pozemku, ak je odlišný od vlastníka pozemnej komunikácie, ostáva tzv. nuda proprietas - holé vlastníctvo. S touto skutočnosťou boli žalobcovia uzrozumení už v momente nadobudnutia nuda proprietas cestného pozemku, preto akékoľvek nároky žalobcov spojené s užívaním cestného pozemku oprávneným správcom verejnoprospešnej komunikácie žalovaný v 1. rade odmieta. Z uvedených dôvodov žalovaný v 1. rade navrhuje žalobu zamietnuť, a to aj z dôvodu, že žalovaný nárok

predstavuje výšku nájmu za 2 roky spätne v rozsahu 100 % napriek tomu, že žalovaný v 2. - 5. rade ako spoluvlastníci nehnuteľnosti si nárok neuplatnili a žalovaný v 2. rade uplatnenie nároku výslovne odmietol. Žalovaný v 2. - 5. rade nie sú vecne pasívne legitimovaní. Žalovaný v 1. rade nesúhlasí ani s výškou náhrady určenej na základe znaleckého posudku predloženého žalobcami.

5. Žalovaní v 2. - 5. rade v odpore proti platobnému rozkazu namietli pasívnu vecnú legitimáciu. Samotný nárok čo do základu nespochybňujú a majú za to, že je čo do základu dôvodný. Nemajú však záujem byť v spore účastní. Potreba ich účasti v spore nie je daná (a už vôbec nie na strane žalovaných), keď právo na vydanie bezdôvodného obohatenia môže uplatniť každý zo spoluvlastníkov, alebo viacerí z nich, a to v podiele zodpovedajúcom ich spoluvlastníckym podielom. Žalobcovia môžu žalovať užívateľa sami i bez toho, aby museli byť žalovaní v 2. - 5. rade účastníkmi konania. Navrhujú žalobu voči nim zamietnuť.

6. Žalobcovia v podaní zo dňa 24. 02. 2020 (v rámci repliky) uviedli, že na podanej žalobe trvajú a nemajú vedomosť o tom, že by ich právni predchodcovia dali súhlas na výstavbu predmetnej cesty. V podaní zo dňa 14. 04. 2020 doplnili, že právni predchodcovia žalobcov nedali súhlas na realizáciu stavby a ani sa nedohodli so stavebníkom o bezplatnom užívaní pozemku na dobu neurčitú, z čoho vyplýva, že prípadné údajné nespochybňovanie práva stavebníka na bezodplatné užívanie pozemku je právne irelevantné, nakoľko stavebník nebol dobromyseľný, že stavbu môže užívať bezodplatne, teda nemohlo dôjsť k vydržaniu vecného bremena, nakoľko nebola splnená jedna z podmienok vydržania, a to dobromyseľnosť. Názor žalovaných v 2. - 5. rade na nerozlučné spoločenstvo je nesprávny, práve prípadné súdom vydané rozhodnutie ich bude oprávňovať na regresný nárok a žalobcovia určujú okruh strán. Uplatňovaný nárok považujú za dôvodný.

7. Žalovaný v 1. rade v podaní zo dňa 07. 07. 2020 (v rámci dupliky) uviedol, že urobil všetko pre to, aby pozemok pod cestou majetkovoprávne trvalo usporiadal a spoluvlastníkom pod cestou I/51 zaslal návrh kúpnej zmluvy, pričom cena bola určená v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách, a to aj napriek tomu, že cesta bola postavená oprávnenne podľa vtedy platných právnych predpisov, kedy bol k stavbe cesty postačujúci súhlas užívateľa pozemku, súhlas vlastníka potrebný nebol. Žalovaný v 1. rade vyzval žalobcov na späťvzatie žaloby. Súčasne žalovaný v 1. rade poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove 15Co/16/2019, rozsudok NS SR zo dňa 28. 03. 2011, sp. zn. 5Cdo/87/2010, uznesenie NS SR z 01. 03. 2011, sp. zn. 5Cdo/30/2010.

8. Žalovaní v 2. - 5. rade v podaní zo dňa 29. 07. 2020 (v rámci dupliky) zotrvali na svojom stanovisku uvedenom v odpore proti platobnému rozkazu. Doplnili, že je nesprávny názor žalobcov, že rozhodnutie súdu ich bude oprávňovať na regresný nárok voči žalobcom. Žalobcovia sa môžu domáhať odplaty za užívanie nehnuteľností iba v pomere na nich pripadajúcom, teda iba v rozsahu ich spoluvlastníckych podielov (t. j. v rozsahu 3 z celku). To, že sa žalovaní v 2. - 5. rade rozhodli si nárok neuplatňovať, je ich právo a nie je možné, aby žalobcovia dostali odplatu za užívanie podielov žalovaných v 2. - 5. rade.

9. Podaním zo dňa 13. 01. 2021 žalobcovia súdu oznámili, že na podanej žalobe trvajú. Žalovaný v 1. rade im síce zaslal návrhy kúpnych zmlúv, avšak predmetom konania je vydanie bezdôvodného obohatenia.

10. Žalovaný v 1. rade vyzval podaním zo dňa 07. 06. 2021 žalobcov na späťvzatie žaloby z dôvodu ukončenia trvalého majetkovoprávneho vysporiadania pozemku pod cestou I/51, keď bol tento vysporiadaný formou kúpy a vyvlastnenia.

11. V podaní zo dňa 15. 06. 2021 žalovaný v 1. rade doplnil, že štátna cesta I/51 „Trnava - juhovýchodný obchvat“ je oprávnenou stavbou a žalovaný v 1. rade je stavebníkom a vlastníkom oprávnenej stavby. Oprávnenosť stavby je nutné posudzovať podľa právnej úpravy platnej v čase vzniku stavby. Stavba bola postavená legálne podľa v čase stavby platných právnych predpisov, vlastník niekoľko rokov neprotestoval proti stavbe, nenapadol kolaudačné rozhodnutie. Majetkovoprávne vysporiadanie pozemkov pod stavbou nebolo predpokladom ku kolaudačnému rozhodnutiu, právom k pozemku bolo aj právo užívať pozemok podľa zákona č. 123/1975 Z. z. Žalovaný v 1. rade je oprávneným držiteľom práva zodpovedajúceho vecnému bremenu po dobu viac ako 10 rokov, pretože povinnosť vykonávať správu a údržbu cesty mu vyplýva z cestného zákona. Žalovaný v 1. rade zopakoval svoje predchádzajúce vyjadrenia a poukázal na rozsudok Okresného súdu Nitra, sp. zn. 25C/125/2019, uznesenie ÚS SR II. ÚS 120/2014, rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 15Co/16/2019 zo dňa 18. 02. 2020, a sp.

zn. 10Co/104/2018 zo dňa 20. 02. 2020, rozhodnutie ESLP, sp. zn. 4014/12, vo veci M. proti SR z 02. 07. 2019.

12. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobou a listinnými dôkazmi zo spisu, najmä vyúčtovaním za znalecký posudok, faktúrou za geometrický plán, geometrickým plánom č. 6/2018, odpoveďou na ponuku na vstup do súdneho konania na strane žalobcov zo dňa 07. 06. 2018, výpisom z listu vlastníctva č. XXXX, odpoveďou žalovaného v 1. rade zo dňa 08. 06. 2016 a zo dňa 15. 03. 2017, ponukami na vstup do súdneho konania na strane žalobcov (zo dňa 22. 05. 2018, zo dňa 30. 05. 2018, zo dňa 09. 04. 2019), urgenciou o reálne začatie majetkovoprávneho vysporiadania - k. ú. Trnava zo dňa 01. 10. 2017, žiadosťami o majetkovoprávne vysporiadanie - k. ú. Trnava, znaleckým posudkom č. XX/XXXX, odpoveďou ministra dopravy a výstavby SR zo dňa 07. 07. 2017, odporom žalovaného v 1. rade proti platobnému rozkazu zo dňa 18. 10. 2019, zriaďovacou listinou rozpočtovej organizácie, odporom žalovaných v 2. - 5. rade proti platobnému rozkazu zo dňa 18. 10. 2019, vyjadrením žalobcov zo dňa 24. 02. 2020 a zo dňa 14. 04. 2020, vyjadrením žalovaného v 1. rade zo dňa 07. 07. 2020, návrhmi na uzavretie dohody (kúpnej zmluvy), znaleckým posudkom č. XXX/XXXX, kúpnu zmluvou č. XX/XX, kúpnu zmluvou č. XXXX/XX - XXX/XXXX, vyjadrením žalovaných v 2. - 5. rade zo dňa 29. 07. 2020, vyjadrením žalobcov zo dňa 13. 01. 2021, výzvou žalovaného v 1. rade zo dňa 07. 06. 2021, vyjadrením žalovaného v 1. rade zo dňa 15. 06. 2021, výpisom z listu vlastníctva č. XXXXX, návrhom na zrušenie vyvlastnenia, vyjadrením právneho zástupcu žalobcov a právneho zástupcu žalovaných v 2. - 5. rade na pojednávaní, keď pojednával v neprítomnosti žalovaného v 1. rade, ktorý svoju neúčasť na pojednávaní neospravedlnil, o odročenie pojednávania nepožiadal, ako aj ostatným obsahom spisového materiálu, pričom zistil nasledovný skutkový a právny stav:

13. Žalobca v 1. rade dal vypracovať geometrický plán č. X/XXXX na obnovu časti pôvodného pozemku registra „E“ parc. č. XXXX/X a oddelenie pozemku parc. č. XXXXX/XX.

14. Z listu vlastníctva č. XXXX, vedenom Okresným úradom Trnava, katastrálnym odborom, pre okres Trnava, obec Trnava, katastrálne územie Trnava, vyhotovenom dňa 15. 04. 2019, vyplýva, že podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti zapísanej ako parcela registra „C“ evidovaná na katastrálnej mape parc. č. XXXXX/XX, druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie, o výmere XXXX m², a parcely registra „E“ evidovanej na mape určeného operátu parc. č. XXXX/X, druh pozemku - orná pôda, o výmere XXXXX m², sú žalobca v 1. rade o veľkosti podielu 1/24 k celku, žalobkyňa v 2. rade o veľkosti podielu 1/24 k celku, žalobkyňa v 3. rade o veľkosti podielu 1/12 k celku, žalobkyňa v 4. rade o veľkosti podielu 1/12 k celku, žalobca v 5. rade o veľkosti podielu 1/8 (1/12 + 1/24) k celku, žalobca v 6. rade o veľkosti podielu 1/8 (1/12 + 1/24) k celku, žalobkyňa v 7. rade o veľkosti podielu 1/8 k celku, žalobca v 8. rade o veľkosti podielu 1/8 k celku, žalovaný v 2. rade o veľkosti podielu 1/16 (1/20 + 1/80) k celku, žalovaný v 3. rade o veľkosti podielu 1/16 (1/20 + 1/80) k celku, žalovaný v 4. rade o veľkosti podielu 5/80 k celku a žalovaná v 5. rade o veľkosti podielu 1/16 (1/20 + 1/80) k celku.

15. Zo zriaďovacej listiny zriaďovateľa Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky zo dňa 07. 12. 1995 vyplýva, že Slovenská správa ciest je od 01. 01. 1996 štátna rozpočtová organizácia, ktorej účelom je správa a údržba diaľnic a ciest ako majetku vo vlastníctve štátu, pričom na ňu prešli všetky práva, povinnosti a záväzky, ktoré vznikli zrušeným okresným správam ciest a cestným investorským útvarom.

16. Dňa 17. 05. 2016 bola žalovanému v 1. rade zaslaná žiadosť o majetkovoprávne vysporiadanie pozemkovej plochy reg. E parc. č. XXXX/X, nachádzajúcej sa v k. ú. Trnava, evidovanej na LV č. XXXX, formou výkupu, na ktorú žiadosť reagoval žalovaný v 1. rade dňa 08. 06. 2016 s tým, že žiadosť eviduje a bude ju riešiť po zaradení stavby do kontraktu na rok 2017.

17. Dňa 14. 02. 2017 bol žalovaný v 1. rade opätovne požiadaný o výkup nehnuteľnosti o výmere cca XXXX m² v prospech spoluvlastníkov vedených na LV č. XXXX. Žalovaný v 1. rade podaním zo dňa 15. 03. 2017 oznámil, že žiadosť zaradil do kontraktu na rok 2017 a po schválení kontraktu a plánu obstarávania bude vyhotovený geometrický plán a znalecký posudok, následne bude zaslaný návrh kúpnej zmluvy.

18. Dňa 01. 10. 2017 bol žalovaný v 1. rade urgovaný s majetkovoprávnym vysporiadaním predmetnej nehnuteľnosti s upozornením, že ak do konca roku 2017 nedôjde k náprave, vec bude riešená súdnou cestou.

19. Žalobcovia ponúkli žalovaným v 2. - 5. rade vstup do súdneho konania na strane žalobcov (č. I. 30 - 37), pričom žalovaný v 3. a 4. rade ponuku žalobcov neprijali (č. I. 16 - 17, č. I. 33).

20. Listinou - znaleckým posudkom č. XX/XXXX, vypracovaným L. Z. U., znalcom z odboru stavebníctvo, odvetvia: pozemné stavby, odhad hodnoty nehnuteľností, bola stanovená všeobecná hodnota nehnuteľností - pozemkov KNC parc. č. XXXXX/XX, o výmere 1634 m², podľa LV č. XXXX, k. ú. Trnava, a to 83.800 Eur, pričom všeobecná hodnota nájmu predstavuje 4.990 Eur/rok (3,054 Eur/m²/rok).

21. Podaním zo dňa 09. 07. 2020 zaslal žalovaný v 1. rade žalobcom a žalovaným v 2. - 5. rade písomné návrhy na uzavretie dohody (kúpnej zmluvy) ako aj znalecký posudok č. XXX/XXXX vo veci stanovenia všeobecnej hodnoty pozemku parc. č. XXXXX/XX, zapísaný v KN v LV č. XXXX pre obec a k. ú. Trnava, pre účely uzatvorenia kúpnej zmluvy.

22. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXXX, vedenom Okresným úradom Trnava, katastrálnym odborom, pre okres Trnava, obec Trnava, katastrálne územie Trnava, vyhotovenom dňa 15. 06. 2021, vyplýva, že výlučným vlastníkom nehnuteľnosti zapísanej ako parcela registra „C“ evidovaná na katastrálnej mape parc. č. XXXXX/XX, druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie, o výmere XXXX m², je žalovaný v podiele 1/1, a to titulom kúpy a vyvlastnenia.

23. Z návrhu na zrušenie vyvlastnenia zo dňa 17. 06. 2021 je zrejmé, že žalobkyňa v 2. rade navrhla Okresnému úradu Trnava zrušenie rozhodnutia o vyvlastnení z dôvodu nevyplatenia finančnej náhrady za vyvlastnenie.

24. Právny zástupca žalobcov na pojednávaní uviedol, že sa v plnom rozsahu pridrižiava písomnej podanej žaloby a písomných vyjadrení. Zdôraznil, že za obdobie, za ktoré sa žalobcovia domáhajú nároku, boli žalobcovia a žalovaný v 2. - 5. rade podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti a kľúčové v tomto konaní je, že ani jeden z týchto spoluvlastníkov, ani ich právni predchodcovia, nedali súhlas s realizovaním stavby a taktiež títo podieloví spoluvlastníci ani ich právni predchodcovia sa nedohodli na bezplatnom užívaní pozemku. Zdôraznil, že žalovaní počas konania predkladali veľké množstvo súdnych rozhodnutí, ktoré s vecou nesúviseli, nakoľko to nebol prípad, aký je tento, a kľúčové bolo posúdiť, či teda žalovaní alebo ich právni predchodcovia dali súhlas na výstavbu stavby alebo sa dohodli na bezodplatnom užívaní pozemku. Súd na minulom pojednávaní pri predbežnom právnom posúdení uviedol, že Slovenská správa ciest koná vo verejnom záujme. Má za to, že tento právny názor je veľmi právne nesprávny, nakoľko je predsa zrejmé, že úlohou štátu je plniť určité záležitosti vo verejnom záujme, a na to disponuje štátnym rozpočtom, do ktorého prostredníctvom daní prispievame. Štát plní tieto funkcie v zdravotníctve a školstve, to však neznamená, že by nemal platiť úhrady, ktoré mu vyplývajú zo zákona. Žiadal, aby súd vykonal navrhnuté dôkazy a žalobe vyhovel.

25. Právny zástupca žalovaných v 2. - 5. rade na pojednávaní uviedol, že v zmysle vyjadrení považuje žalobcu v celom rozsahu za nedôvodnú a navrhuje žalobu zamietnuť a priznať žalovaným náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žaloba je voči žalovaným v 2. - 5. rade podaná bezdôvodne, keď žalovaní nemajú voči žalobcom žiadnu hmotnoprávnú povinnosť a ani v zmysle samotnej žaloby sa žalobcovia nedomáhajú plnenia voči žalovaným v 2. - 5. rade. Žalovaní sporné pozemky nevyužívajú, žiadnym spôsobom sa bezdôvodne neobohatili. Účastníkmi konania sú len z dôvodu právneho omylu na strane žalobcov. Neexistuje žiadna pasívna vecná legitímácia na strane žalovaných v 2. - 5. rade.

26. Podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

27. Podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

28. Podľa § 868 Zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom od 01. 01. 1992 pokiaľ ďalej nie je uvedené inak, spravujú sa ustanoveniami tohto zákona aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 1992; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 1992 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

29. Podľa § 221 Zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom do 31. 12. 1991, ak na pozemku zriadi stavbu občan, ktorý nie je oprávnený pozemok užívať alebo ktorý je oprávnený užívať ho na iný účel, súd na návrh národného výboru alebo organizácie, ktoré majú pozemok v správe, alebo organizácia, ktorá je vlastníkom pozemku (§ 205 ods. 2) alebo na návrh toho, kto má k pozemku zriadené právo osobného užívania, prikáže stavbu za náhradu navrhovateľovi, iba ak by tomu bránili dôvody hodné osobitného zreteľa, najmä že stavebník bol dobromyseľný, že stavbu zriaďuje oprávnene. Ak je to v záujme spoločnosti, môže súd aj po zistení stanoviska príslušného národného výboru, ktorý je stavebným úradom, rozhodnúť, že stavebník je povinný stavbu na svoj náklad odstrániť.

30. Podľa § 54 Zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení účinnom do 30. 06. 1992 (ďalej len „Stavebný zákon v znení účinnom do 30. 06. 1992“) stavby, ich zmeny a udržiavacie práce na nich sa môžu uskutočňovať iba podľa stavebného povolenia alebo na základe ohlásenia stavebnému úradu.

31. Podľa § 58 ods. 2 Stavebného zákona v znení účinnom do 30. 06. 1992 stavebník musí preukázať, že je vlastníkom (§ 139 ods. 4) pozemku určeného územným rozhodnutím na zastavanie alebo má k takému pozemku iné právo, ktoré ho oprávňuje zriadiť na ňom požadovanú stavbu. Ak ide o stavebné povolenie na dočasnú stavbu, ktorej stavebníkom je občan, stačí, ak preukáže, že má k pozemku právo dočasného užívania.

32. Podľa § 139 ods. 1 Stavebného zákona v znení účinnom do 30. 06. 1992 pod pojmom „iné práva“ k pozemkom a stavbám použitým v spojení „vlastnícke alebo iné práva k pozemkom a stavbám“ (§ 23 ods. 3, § 34 ods. 1, § 59 ods. 1, § 59 ods. 1, § 93 ods. 2 a § 97 ods. 1 tohto zákona) sa podľa povahy prípadu rozumie:

- a) užívanie pozemku, kde je užívacie právo založené zákonom alebo rozhodnutím štátneho orgánu a užívateľa pozemku môžu na ňom uskutočňovať stavby,
- b) užívanie pozemku, kde na základe užívacieho práva určeného zmluvou užívateľa môžu uskutočňovať na pozemku stavby a ich zmeny,
- c) právo miestneho národného výboru alebo socialistickej organizácie uskutočňovať v súkromnom nájomnom dome stavebné práce a udržiavacie práce,
- d) právo vyplývajúce z vecného bremena väziaceho na pozemku alebo stavbe.

33. Podľa § 135c ods. 1 Zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom do 31. 12. 1991 (t. j. do času realizácie stavby cesty I/51) vecné bremená vznikajú zo zákona, rozhodnutím oprávneného orgánu, písomnou zmluvou a na základe závetu; právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť aj výkonom práva (§ 135a). Na účinnosť zmluvy, z ktorej sa nadobúdajú práva zodpovedajúce vecným bremenám, je potrebné jej registrácia štátnym notárstvom.

34. Podľa § 132a ods. 1 Zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom do 31. 12. 1991 kto s vecou nakladá ako so svojou a so zreteľom na všetky okolnosti je dobromyseľný, že mu vec patrí, má - pokiaľ nie je ustanovené inak - obdobné práva na ochranu, aké má vlastníak veci.

35. Podľa § 132a ods. 2 Zákona č. 40/1964 Občiansky zákonník v znení účinnom do 31. 12. 1991 to platí obdobne aj o tom, kto vykonáva právo zodpovedajúce vecnému bremenu pre seba a je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že má k veci právo.

36. Podľa § 135a ods. 1 Zákona č. 40/1964 Občiansky zákonník v znení účinnom do 31. 12. 1991 vlastníkom veci, ktorá môže byť predmetom osobného vlastníctva, sa stane občan, ktorý má nepretržite v držbe (§ 132a ods. 1) hnutelnú veci tri roky a nehnuteľnú vec desať rokov. Obdobne, pokiaľ nie je ustanovené inak, nadobudne občan aj právo zodpovedajúce vecnému bremenu (§ 132a ods. 2).

37. Podľa § 151n ods. 1 Zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení (ďalej len „Občiansky zákonník“) vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, alebo patria určitej osobe.

38. Podľa § 151n ods. 2 Občianskeho zákonníka vecné bremená spojené s vlastníctvom nehnuteľnosti prechádzajú s vlastníctvom veci na nadobúdateľa.

39. Podľa § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka vecné bremená vznikajú písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť tiež výkonom práva (vydržaním); ustanovenia § 134 tu platia obdobne. Na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností.

40. Podľa § 151o ods. 2 Občianskeho zákonníka zmluvou môže zriadiť vecné bremeno vlastník nehnuteľnosti, pokiaľ osobitný zákon nedáva toto právo aj ďalším osobám.

41. Podľa § 123 Občianskeho zákonníka vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

42. Podľa § 124 Občianskeho zákonníka všetci vlastníci majú rovnaké práva a povinnosti a poskytuje sa im rovnaká právna ochrana.

43. Podľa § 128 ods. 1 Občianskeho zákonníka vlastník veci je povinný strpieť, aby v stave núdze alebo v naliehavom verejnom záujme bola na nevyhnutnú dobu v nevyhnutnej miere a za náhradu použitá jeho vec, ak účel nemožno dosiahnuť inak.

44. Podľa § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka vo verejnom záujme možno vec vyvlastniť alebo vlastnícke právo obmedziť, ak účel nemožno dosiahnuť inak, a to len na základe zákona, len na tento účel a za náhradu.

45. Podľa § 129 ods. 1 Občianskeho zákonníka držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba.

46. Podľa § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

47. Podľa § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutel'nosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

48. Podľa § 134 ods. 3 Občianskeho zákonníka do doby podľa odseku 1 sa započítava aj doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca.

49. Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

50. Podľa § 3d ods. 1 Zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) (ďalej len „Cestný zákon“) diaľnice a cesty I. triedy vrátane ich prejazdnych úsekov cez colné priestory a obce sú vo vlastníctve štátu, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Diaľnice a cesty I. triedy, ktorých vereným obstarávateľom je Slovenská republika na základe koncesnej zmluvy podľa osobitného predpisu (ďalej len „koncesné cesty“), sú vo vlastníctve štátu.

51. Podľa § 3d ods. 5 písm. b) Cestného zákona správu pozemných komunikácií vykonávajú, ak ide o cesty vo vlastníctve štátu okrem ich prejazdnych úsekov cez colné priestory - právnické osoby na tento účel zriadené ministerstvom.

52. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

53. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

54. Pri vyhodnocovaní výsledkov vykonaného dokazovania postupoval súd podľa § 191 Zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), keď dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, ako aj v súlade s princípom voľného hodnotenia dôkazov zakotveného v čl. 15 Základných princípov CSP, keď žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu, t. j. každý dôkaz má rovnocenné postavenie a potenciál presvedčivosti. Zákonnú silu (tzv. váhu) pripisuje jednotlivým dôkazom súd podľa pravidiel rozumnej a presvedčivej aplikácie princípu voľného hodnotenia dôkazov.

55. Súd v danom prípade došiel k záveru, že podaná žaloba je nedôvodná a nemožno jej vyhovieť.

56. Z obsahu žaloby je zrejmé, že žalobcovia sa domáhali svojho nároku ako vlastníci pozemku, na ktorom je umiestnená stavba (cesta I/51) vo vlastníctve žalovaného v 1. rade, a to z titulu vydania bezdôvodného obohatenia.

57. Vo všeobecnosti povinnosť k vydaniu bezdôvodného obohatenia nastupuje, ak k vráteniu neoprávnené získaných majetkových hodnôt nemôže dôjsť v rámci konkrétneho právneho vzťahu medzi stranami podľa príslušných ustanovení, ktoré sa na daný právny pomer vzťahujú a ak neprichádza do úvahy ani zodpovednosť za škodu. Je potrebné zdôrazniť, že záväzok z bezdôvodného obohatenia vzniká zásadne len v prípade, ak medzi stranami neexistuje iný právny vzťah, v ktorého rámci právna norma ukladá povinnosť, smerujúcu v podstate k rovnakému cieľu. O bezdôvodné obohatenie nejde, ak je povinnosť plniť daná na základe iného ustanovenia zákona, alebo je založená zmluvne. Pri takejto konštrukcii úpravy vzťahov medzi stranami sporu je potrebné uzavrieť, že nárok na náhradu za zriadenie vecného bremena a jeho uplatňovanie ako jednorazovej náhrady má prednosť pred vydaním bezdôvodného obohatenia, ktoré má charakter opakujúceho sa plnenia (podobne ako nájomné).

58. Ak strana uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje tvrdený nárok, ale s týmito skutočnosťami spája nesprávne právne následky, nie je súd viazaný právnym názorom strany sporu a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú. Súd teda nie je viazaný právnou kvalifikáciou, ale len skutkovým vymedzením v žalobe a musí si vyriešiť aj prípadnú konkurenciu (súbehu) právnych nárokov a spomedzi viacerých vybrať správnu právnu normu (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7Cdo/25/2018 zo dňa 29. 11. 2018).

59. Súd, neviazaný právnou kvalifikáciou žalobcu, konštatuje, že ak si žalobcovia uplatnili nárok ako (v čase podania žaloby) vlastníci pozemku, na ktorom je umiestnená stavba - cesta I. triedy vo vlastníctve žalovaného v 1. rade (§ 3d ods. 1 Cestného zákona), je treba vec posúdiť z pohľadu náhrady za zriadené vecné bremeno, ktoré žalobcov ako vlastníkov pozemku obmedzovalo. Žalovaný v 1. rade však podľa názoru súdu neužíval pozemok žalobcov bez právneho dôvodu, pretože na pozemku žalobcov došlo k vzniku práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním (porovnaj uznesenie Krajského súdu v Trnave, č. k. 9Co/265/2015-122 zo dňa 17. 05. 2015).

60. Vecné bremeno je vecné právo k cudzej veci a možno charakterizovať aj ako súbor právnych noriem, ktoré vecnoprávne obmedzuje vlastnícke právo k veci v prospech iného subjektu. Obmedzenie vlastníka spočíva v tom, že tento je povinný niečo strpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Vecné bremeno je spojené alebo s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti alebo s určitou osobu charakterizovanou jej vzťahom k určitej nehnuteľnosti. Podstatným obsahom vecného bremena je zaťaženie vlastníka nehnuteľnosti, ktorého obmedzujú vo výkone jeho vlastníckeho práva. Na druhej strane každej povinnosti vyplývajúcej z vecného bremena zodpovedá určité právo oprávneného subjektu - právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu musí mať nepretržitý alebo opakujúci sa charakter

(opakujúce sa plnenia). Typickým znakom a podstatou práva zodpovedajúceho vecnému bremenu je jeho vecno-právny charakter.

61. Jedným zo spôsobov vzniku vecného bremena je tiež výkon práva (vydržanie). Predpoklady na vydržanie vecného bremena sú rovnaké ako pri vydržaní vlastníckeho práva. Vydržaním vzniká vecné bremeno v prípadoch, kedy oprávnený držiteľ, t. j. ten, kto vykonáva právo pre seba v dobrej viere o tom, že mu právo patrí, využíva tohto práva nepretržite po dobu desať rokov. Do zmienenej doby sa započítava i doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca.

62. Oprávnená držba je spojená s dobromyseľnosťou držiteľa práva, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí, resp. že toto právo vykonáva oprávnene. Dobromyseľnosť musí byť pritom daná so zreteľom ku všetkým okolnostiam, čo znamená, že držiteľ práva je presvedčený, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu riadne vzniklo, resp. že na neho riadne prešlo, hoci v skutočnosti sa tak nestalo. Takéto presvedčenie bude v praxi spojené najmä so zmluvou o zriadení vecného bremena, o ktorej neplatnosti držiteľ práva nevie alebo s domnelým právnym titulom, o ktorom sa držiteľ domnieva, že existuje.

63. Dobromyseľnosť spočíva v presvedčení držiteľa, že je vlastníkom veci alebo, že je oprávneným vykonávateľom práva. Nestačí presvedčenie držiteľa, že nikoho nepoškodzuje, resp. že nikomu nezasahuje do jeho práv. Dobromyseľnosť musí byť posudzovaná objektívne a nie len zo subjektívneho hľadiska držiteľa. Do úvahy treba brať, či by držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú s ohľadom na okolnosti a povahu konkrétneho prípadu možno po každom (spravodlivo) požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, či mu vec alebo právo patrí. Vo vzťahu k vydržaniu je nevyhnutné, aby takáto dobromyseľnosť bola daná po celú dobu plynutia vydržacej doby. Samotné subjektívne presvedčenie držiteľa o jeho dobromyseľnosti je preto v tomto smere nedostatočné. Nastúpenie dobromyseľnosti je potrebné posudzovať predovšetkým podľa okolností, ktoré sprevádzali vznik držby. Dobromyseľnosť zaniká momentom, kedy sa držiteľ oboznámil so skutočnosťou, ktorá objektívne musela v ňom vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec alebo právo patrí, a to bez ohľadu na to, že subjektívne naďalej ostal v presvedčení o svojom vlastníctve veci alebo oprávnenom výkone práva. V závislosti od konkrétneho prípadu takouto skutočnosťou môže byť oboznámenie sa s vlastníckym zápisom v katastri nehnuteľností alebo verejnou, či inou listinou, z ktorej vyplýva vlastníctvo v prospech inej osoby.

64. Okolnosti nastúpenia dobromyseľnosti musia vždy súvisieť s nejakým omylom, s ktorým je spojené presvedčenie držiteľa, že nadobudol vlastníctvo k veci alebo mu patrí výkon práva. Omyl môže mať skutkovú i právnu povahu. Relevantným je však len ospravedlniteľný omyl, ktorý treba posudzovať objektívne z hľadiska bežnej (normálnej) opatrnosti každého držiteľa. Aj keď sa však držiteľia posudzujú bez ohľadu na ich duševnú vyspelosť, intelektuálne vlastnosti, vzdelanie, či životné skúsenosti, nebude omyl ospravedlniteľným, a teda držba dobromyseľnou, ak sa preukáže, že držiteľ musel o svojom omyle vedieť, napr. užívanie pozemku, o ktorom sa držiteľ domnieva, že je súčasťou jemu patriaceho iného pozemku. Právny omyl spočíva v neznanosti alebo chybnnej interpretácii všeobecne záväzného právneho predpisu, pričom zo znenia § 2 Zákona č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky však vyplýva nevyvrátiteľná domnienka znalosti všeobecne záväzných právnych predpisov uverejnených v Zbierke zákonov. Ospravedlniteľným bude preto len taký právny omyl, ktorý bude vychádzať z aplikácie objektívne nejasného ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu. Oprávnená držba však môže vzniknúť aj na základe domnelého (putatívneho) právneho dôvodu, vo vzťahu ku ktorému sa držiteľ dobromyseľne so zreteľom ku všetkým okolnostiam domnieva, že mu ním priznané právo svedčí. Pôjde najmä o prípady, ak sa držiteľ domnieva, že svoje vlastníctvo nestratil alebo ak v dôsledku nesprávneho zamerania alebo oplotenia užíva väčší pozemok, než mu prináleží. V zásade ale platí, že pre nadobudnutie oprávnenej držby sa právny titul výslovne nevyžaduje, pretože táto nie je viazaná na jeho existenciu, ale dobromyseľnosť držiteľa spočívajúca v presvedčení, že mu vzhľadom na všetky okolnosti vec alebo právo patrí.

65. Z ustanovení Občianskeho zákonníka teda vyplýva, že vecné bremená môžu vznikať iba taxatívne vymedzenými spôsobmi. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že v danom prípade vecné bremeno spočívajúce v práve žalovaného v 1. rade umiestniť a užívať (opravovať, upravovať, rekonštruovať) stavbu (cestu I/51) a v povinnosti žalobcov strpieť existenciu a užívanie stavby na v tom čase ich pozemkoch vzniklo vydržaním, keď žalovaný v 1. rade preukázal, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí.

66. Vydržanie je osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva zo zákona (ex lege), pri splnení zákonom požadovaných predpokladov. Prvým predpokladom je, že musí ísť o spôsobilý predmet vydržania. Druhým je, že držba musí byť oprávnená. Oprávnená držba je faktické ovládanie veci s vôľou nakladať s vecou ako so svojou, pričom držiteľ musí byť dobromyseľný v tom, že vec držiteľovi patrí. Okolnosť, z ktorej možno usudzovať dobromyseľnosť, musí v spore preukázať držiteľ veci, je to okolnosť svedčiaca o poctivosti právneho dôvodu nadobudnutia veci. Vlastník musí preukázať platný právny dôvod nadobudnutia vlastníctva. Tretím a posledným predpokladom vydržania je nepretržité uplynutie zákonom stanovenej doby.

67. Súd mal za nesporne preukázané, že žalobcovia a žalovaní v 2. - 5. rade boli v čase podania žaloby podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti - pozemku, na ktorom sa nachádza stavba - cesta L.. Aktuálne je však výlučným vlastníkom nehnuteľnosti žalovaný v 1. rade.

68. Sporným však bolo, či stavba cesty L. je stavbou oprávnenou. Súd však poukazuje na skutočnosť, že cesta L. bola realizovaná pred 01. 01. 1992 (čo nebolo v konaní sporné), kedy v tom čase platná právna úprava neriešila nároky vyplývajúceho z neoprávneného zastavania pozemku štátom (socialistickou organizáciou), ale len občanom, ktorý nebol oprávnený pozemok užívať alebo bol oprávnený užívať ho na iný účel (§ 221 Zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom do 31. 12. 1991). Z toho potom vyplýva, že štát ako stavebník neoprávnenú stavbu zriadiť nemohol. Stavbu však mohol uskutočniť iba podľa stavebného povolenia (§ 54 Stavebného zákona v znení účinnom do 30. 06. 1992), pričom ako stavebník musel preukázať, že je vlastníkom pozemku určeného územným rozhodnutím na zastavanie alebo má k takému pozemku iné právo, ktoré ho oprávňuje zriadiť na ňom požadovanú stavbu (§ 58 ods. 2 Stavebného zákona v znení účinnom do 30. 06. 1992). V danom prípade bolo nesporné, že k vydaniu stavebného povolenia (a následne aj kolaudačného rozhodnutia) došlo, z čoho možno vyvodiť ten záver, že štát preukázal splnenie podmienky pre vydanie stavebného povolenia, t. j. že mu patrilo právo, ktoré ho oprávňovalo zriadiť na pozemku žalobcov, resp. ich právnych predchodcov, cestu I/51.

69. Civilný sporový poriadok (čl. 8 Základných princípov, § 132 ods. 1, § 150 ods. 1) ako zákonný procesný predpis, ktorým sa riadi civilné sporové konanie, je postavený na zásade kontradiktórnosti sporu dvoch rovnocenných strán, ktorý je potom ovládaný prejednacím princípom. Ten spočíva v tom, že tvrdiť skutočnosti, rozhodné pre posúdenie daného prípadu, a navrhovať a predkladať dôkazy pre tieto skutočnosti, je zásadne vecou strán sporu, na ktorých spočíva hlavná zodpovednosť za zhromaždenie skutkového podkladu potrebného pre rozhodnutie vo veci samej. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na stranách a ukladá im označiť dôkazy k preukázaniu ich tvrdení. Strana má teda povinnosť tvrdenia a povinnosť dôkazu. Súd nie je povinný sám vyhľadávať potrebné tvrdenia a dôkazy. Nie je jeho povinnosťou, a nemá ani právo vykonávať dokazovanie o rozhodujúcich skutočnostiach bez návrhu strán sporu. Neunesenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena vedie k strate sporu. Dôkazné prostriedky možno navrhovať spôsobom a v lehotách v zmysle CSP v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

70. Preto pokiaľ žalobcovia tvrdili, že cesta L. je stavbou neoprávnenou, bolo ich povinnosťou, ak chceli byť v konaní úspešní, predložiť súdu plné dôkazy o neoprávnenosti stavby, resp. za tým účelom navrhovať doplnenie dokazovania, keď len tvrdenie, že žalobcovia nemajú vedomosť o tom, že by ich právni predchodcovia dali súhlas na výstavbu predmetnej cesty, je na preukázanie neoprávnenosti cesty nepostačujúce. Rovnako tak ležalo na žalobcoch, aby preukázali existenciu dohody o odplatnom užívaní predmetného pozemku medzi právnyimi predchodcami žalobcov a stavebníkom (právnyim predchodcom žalovaného v 1. rade). Naviac súd uvádza, že za celú dobu užívania pozemku si žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia, ani neuplatňovali voči vlastníkovi cesty L. nejaké náhrady spojené s užívaním pozemku, práve naopak, pred podaním žaloby sa domáhali majetkovoprávneho usporiadania pozemku pod stavbou formou odkúpenia.

71. Možno sa teda stotožniť s tvrdením žalovaného v 1. rade, že cesta L. bola postavená legálne podľa v čase stavby cesty platných právnych predpisov, keď bolo na stavbu vydané stavebné povolenie a kolaudačné rozhodnutie, ktoré nebolo žalobcami, resp. ich právnyimi predchodcami, až do podania žaloby žiadnym spôsobom spochybnené. Žalovaný v 1. rade tak vydržal ako dobromyseľný a oprávnený užívateľ vecné bremeno k pozemku pod skolaudovanou a riadne a dobromyseľne užívanou stavbou. Žalovaný v 1. rade oprávnene, dobromyseľne a nerušene užíva stavbu najmenej od 01. 01. 1992, pred

ktorým dátumom došlo nesporne k realizácii stavby. Dobromyseľnosť a oprávnenosť užívania pozemku vo forme umiestnenia a správy cesty L.vyplýva aj z ustanovení § 3d ods. 1, ods. 5 písm. b) Cestného zákona.

72. Súd v tejto súvislosti odkazuje aj na ustanovenie § 130 ods. 1 vetu druhú Občianskeho zákonníka, podľa ktorej pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. Preto pokiaľ žalobcovia spochybnili oprávnenosť držby, dôkazné bremeno ležalo na nich a bolo potrebné preukázať opak, teda že držba oprávnená nie je.

73. Nepochybná dobromyseľnosť stavebníka mala okrem iného za dôsledok začatie plynutia vydržacej doby pre vznik vecného bremena výkonom práva (vydržaním). Zákom stanovená doba, ktorej uplynutie je posledným predpokladom vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, je 10-ročná. Keďže bolo nesporné, že žalovaný v 1. rade, resp. jeho právny predchodca, právo vykonával viac ako 10 rokov, táto začala plynúť najneskôr dňa 01. 01. 1992 a uplynula dňa 01. 01. 2002.

74. Súd z dôvodu hospodárnosti konania nevykonal dôkazy navrhované žalobcami, a to výsluch žalobcu v 1. rade, výsluch žalovaného v 1. rade, výsluch svedka L.. Z. U., znalecké dokazovanie znalcom z oblasti stavebníctva, nakoľko žalobcovia nešpecifikovali, ktoré skutočnosti majú byť navrhovanými dôkazmi preukázané. Navyše je súd toho názoru, že ani vykonanie žalobcami navrhnutých dôkazov by rozhodnutie súdu v konečnom dôsledku nemohlo ovplyvniť, preto aj z tohto dôvodu a z dôvodu hospodárnosti konania súd k vykonaniu navrhnutých dôkazov nepristúpil.

75. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam a s poukazom na citované zákonné ustanovenia súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti I. tohto rozsudku a žalobu zamietol, keď má za to, že žalobcom žalobou uplatnený nárok nepatrí a žalovaný v 1. rade vecné bremeno vydržal, a to aj bezodplatne vzhľadom na dobromyseľné užívanie nehnuteľnosti po dobu najmenej 30 rokov. Súd pritom podporne poukazuje na uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 120/2014 zo dňa 05. 02. 2014.

76. Navyše súd uvádza, že nárok uplatnený žalobcami považuje súd za zneužitie výkonu práva a tiež za rozporný s dobrými mravmi s poukazom na ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď jeho cieľom podľa názoru súdu nie je dosiahnutie realizácie práv vlastníka pozemku v rozsahu, v akom toto právo prislúchalo jeho právnomu predchodcovi, ale jeho účelom je využitie odlišného vlastníctva pozemku a vlastníctva stavby k vymáhaniu plnenia označovaného za bezdôvodné obohatenie.

77. Z obsahu žaloby sa súdu javí, že žalobcovia sa rozhodli domáhať sa náhrady súdnou cestou pre neuskutočnenie majetkovoprávneho vysporiadania v krátkom čase po podaní žiadosti žalovanému v 1. rade napriek tomu, že žalovaný v 1. rade je štátnou rozpočtovou organizáciou napojenou príjmami a výdavkami na štátny rozpočet a proces usporiadania pozemkov závisí od pridelenia verejných zdrojov na tento účel. Žalovaný v 1. rade mal aj napriek vydržaniu práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu záujem predmetný pozemok formou kúpy vysporiadať, preto predložil žalobcom (aj žalovaným v 2. - 5. rade) návrh kúpnej zmluvy, ktorý však žalobcovia neakceptovali, v dôsledku čoho žalovaný v 1. rade u žalobcov pristúpil k vyvlastneniu pozemkov. V neposlednom rade je tiež v rozpore s dobrými mravmi, pokiaľ sa žalobcovia domáhajú náhrady za užívanie pozemku, keď stavba slúži verejnému záujmu, zabezpečuje odklon dopravy, pričom možno dôvodne predpokladať (i vzhľadom na trvalý pobyt žalobcov v 1. - 4. rade), že žalobcovia cestu L., ktorá je juhovýchodným obchvatom H., aj využívajú.

78. Záverom súd uvádza, že pokiaľ ide o postavenie žalovaných v 2. - 5. rade v tomto konaní, títo podľa názoru súdu nie sú vecne pasívne legitimovaní a súd sa nestotožňuje s tvrdením žalobcov, že sa v súdenom prípade jedná o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 ods. 1 Zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), keď nejde o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na každého, kto vystupuje ako žalobca alebo žalovaný. Prípadná náhrada z titulu užívania pozemku stavbou je oprávneným nárokom spoluvlastníkov v pomere podľa výšky ich spoluvlastníckych podielov. Aj z tohto dôvodu súd žalobu voči žalovaným v 2. - 5. rade ako nedôvodnú vo výroku I. tohto rozsudku zamietol.

79. Okrajovo súd uvádza (stotožňujúc sa s tvrdením žalovaných v 2. - 5. rade), že žalobcovia sa mohli domáhať náhrady za užívanie nehnuteľností iba v pomere na nich pripadajúcom, teda iba v rozsahu ich spoluvlastníckych podielov, nie aj v rozsahu patriacom žalovaným v 2. - 5. rade.

80. V prípade, ak sa súd v odôvodnení nezaoberal konkrétnou námietkou strán sporu, urobil tak preto, že daný argument a taktiež odpoveď naň nepovažoval pre rozhodnutie za rozhodujúce (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

81. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

82. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

83. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

84. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

85. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd vychádzal z rozhodnutia vo veci samej, teda zo skutočnosti, že žalovaní v 1. až 5. rade boli v konaní plne úspešní, preto im súd vo výroku II. rozsudku priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu v súlade s ustanovením § 255 ods. 1 CSP.

86. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v súlade s ustanovením § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na súde, proti ktorého rozsudku smeruje.

Podanie treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolaacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.